

BEDENK EENS WAT, TOM POES!

Marten Toonder

Bedenk eens wat, Tom Poes!

Alle verhalen van
Olivier B. Bommel
en Tom Poes

2018

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Bedenk eens wat, Tom Poes! kwam tot stand onder auspiciën van de Stichting Het Toonder Auteursrecht, in samenwerking met Uitgeverij De Bezige Bij en *NRC Handelsblad*. Deze uitgave maakt deel uit van de reeks *Alle verhalen van Olivier B. Bommel en Tom Poes*. Dit is deel 19 van in totaal 60 banden. Met deze uitgave krijgen de verhalen hun definitieve vorm. Alle illustraties zijn gedigitaliseerd en waar nodig gerestaureerd, en de teksten zijn gecorrigeerd op inconsequenties en taalfouten. De basis voor de teksten vormt de laatste Bezige Bij-uitgave waar Marten Toonder als auteur nog bij betrokken is geweest. De verhaalinleidingen zijn geschreven door Toonder-biograaf Wim Hazeu.

Copyright © 2018 Stichting Het Toonder Auteursrecht
Omslagontwerp Studio Jan de Boer
Omslagillustraties Wil Raymakers naar Marten Toonder
Vormgeving binnenwerk Adriaan de Jonge
Zetwerk Aard Bakker
Digitale bewerking Toonder Compagnie
Druk Zalsman, Zwolle
ISBN 978 94 031 0410 2
NUR 301

debezigebij.nl

Inhoud

7
Tom Poes en het slaagsysteem

79
Heer Bommel en de daadsteller

141
Tom Poes en de kniphoed

Tom Poes en het slaagsysteem

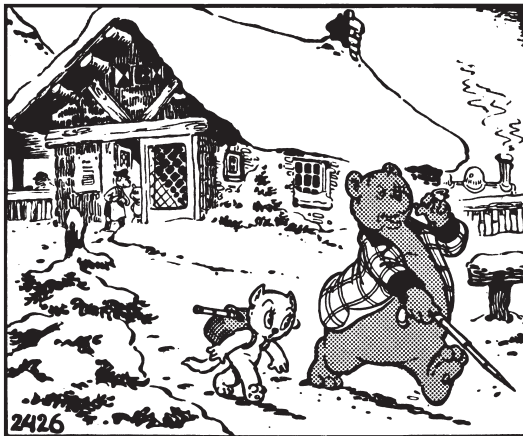
De aanleiding voor dit verhaal uit 1955 was de opkomst van de op Amerikaanse leest geschoeide cursussen marketing, management en verkoopkunde.

Volgens de sluwe 'systeemontwerper' Slagslager ligt succes voor het oprapen, als je maar een grote mond hebt en zelfvertrouwen uitstraalt. Heer Bommel maakt hij wijs dat hij hem kan klaarstomen voor een professoraat in de wis- en natuurkunde. Het wordt voor heer Bommel een martelgang. Totdat hij inziet dat een heer en een Bommel altijd geslaagd is.

Toonder had de boeken *Lifemanship* (1950) en *One-upmanship* (1952) van de Engelse schrijver Stephen Potter (1900-1969) gelezen, waarin de spot wordt gedreven met de zelfhulpboeken. Toonder deelde met Potter de scepsis over de populaire cursussen 'zelfrealisatie'. Hij vond dit onderwerp dermate interessant dat hij de vosachtige figuur Slagslager drie jaar later liet weerkeren in *Tom Poes en het stenenbeen-probleem*. Slagslager heeft het dan geschopt tot professor aan de Universiteit van het Positieve Denken.

Wim Hazeu, schrijver van de biografie van Marten Toonder

Dit is het 64ste avontuur van heer Bommel en Tom Poes. De stroken hebben de nummers 2426-2494. Het verscheen voor het eerst in *NRC Handelsblad* van 9 februari 1955 tot en met 30 april 1955. In 1958 verscheen het verhaal in de reeks *De avonturen van Tom Poes en Heer Bommel* (deel 3) bij Uitgeverij Nijmeijer in Groningen. Bij De Bezige Bij werd dit verhaal eerder gepubliceerd in de bundel *Zeg nu zelf...* (1974). Bij Uitgeverij Panda verscheen het in deel 13 van de reeks *Heer Bommel: volledige werken: de dagbladpublicaties* (1992).

Heer Bommel had last van neerslachtigheid, want de grauwe luchten drukten hem.

‘Een heer van mijn stand gaat naar de wintersport,’ sprak hij op een dag, toen hij Tom Poes tegenkwam. ‘Wij, met ons fijn gestel, hebben behoefte aan zonnenschijn en vitamines en ozon, wat dat ook zijn mag. Pak je tandenborstel in en volg me, jonge vriend. Je mag mee.’

Dat liet Tom Poes zich natuurlijk geen twee keer zeggen en zo kwam het dan ook dat ze op een zonnige wintermiddag in een bergachtige streek uit de trein stapten. Tom Poes droeg een rugzak en heer Ollie een bergstok en een kaart van de streek.

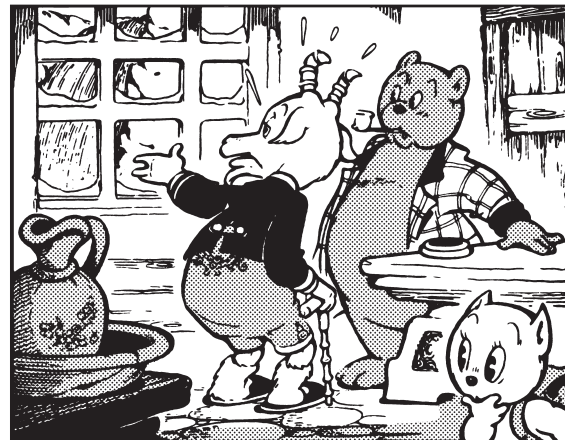
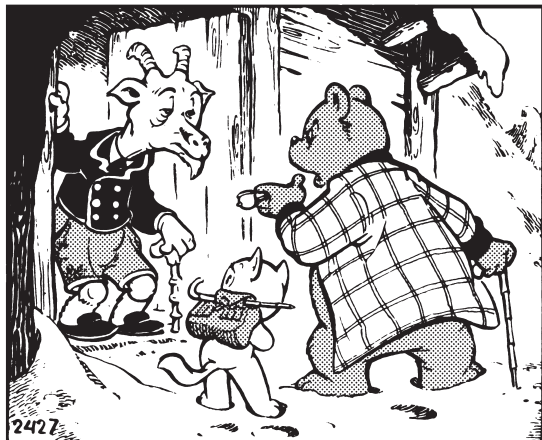
‘Eens kijken,’ sprak hij. ‘Het hotel moet ongeveer naast het station liggen. Dat zei men mij in het reisbureau en daar zullen ze het wel weten.’

‘Maar ik zie geen hotel,’ zei Tom Poes. ‘Nergens!’

‘Onzin,’ hernam heer Bommel. ‘In het vouwblad staat: “Dicht bij station, riant uitzicht, gelegen aan de weg, stromend water, hoge lucht.” Nu, daar houd ik mij aan. En daar is een wegwijzer waar “Hotel” op staat. Het kan niet missen.’

Ze begonnen dus te lopen. De weg was smal en krom met vele bochten steil tegen een berg op. De sneeuw maakte het gaan moeilijk, zodat Tom Poes na een halfuur dan ook moe begon te worden. Maar heer Bommel kon hem niet helpen.

‘Kom, jonge vriend,’ sprak hij hijgend. ‘Nog even moed gehouden. Jij hebt alleen maar die rugzak te dragen, terwijl ik mezelf heb, als je begrijpt wat ik bedoel. Daar zie ik het hotel trouwens al.’

10 De laatste meters van de tocht naar het berghotel waren het zwaarst. Tom Poes liep dubbelgevouwen te hijgen en heer Ollie sleepte zich met behulp van zijn bergstok tegen het steile pad omhoog.

Maar toen stonden ze dan toch voor de deur van het berghotel. Het bleek een soort van blokhut te zijn die eenzaam op een rotspunt in de wind stond te schudden.

‘Welkom! Welkom!’ sprak de hotelhouder die groetend uit zijn bouwsel trad. ‘Hebben de zeer geëerde heren een goede reis gehad? Onze treinli’s zijn klein – maar héél gemoedelijk, wat? Komt toch binnen, heerschappen en zet u neder. Het is binnen warm. Net en gemoedelijk!’

‘Hm!’ zei heer Bommel uit zijn humeur. ‘Ik zou weleens willen weten wie er op het idee is gekomen dat deze hut dicht bij het station ligt. Wij zijn drie uren bezig geweest om hier te komen! Het is een schande!’

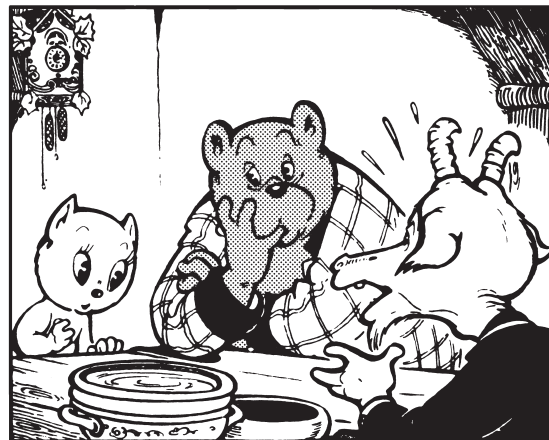
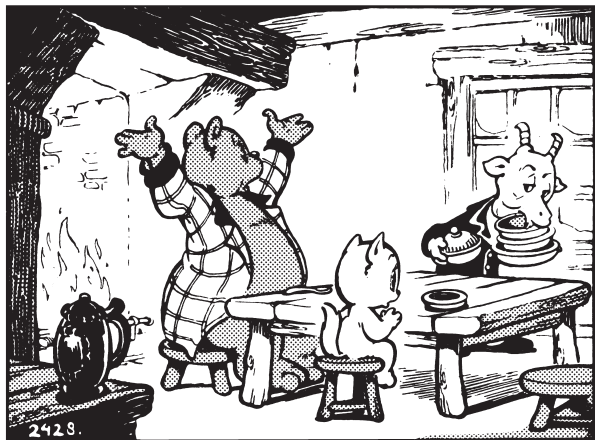
‘Ach! Maar het station is hier toch vlak bij!’ riep de waard uit. ‘Duzend meter hieronder! Vanuit het venster kunt u het tuig zien rijden. Maar het wegli is een beetje kronkelig, wat?’

‘Kronkelig!’ hernam heer Bommel boos. ‘Zo’n snertweg heb ik nog maar zelden gezien. En het is een schandaal om dit optrekje een hotel te noemen!’

‘Er is niet eens stromend water!’ vulde Tom Poes aan, terwijl hij op een oude lampetkan wees.

‘Wat?!’ riep heer Ollie uit. ‘En in het vouwblaadje stond dat hier stromend water was! Het is gewoon bedrog.’

‘Maar, zeer geëerde heerschappen,’ suste de ondernemer, ‘er is toch stromend water! Kijkt u toch!’ En hij wees uit het raam, waar een bruisend watervalletje zichtbaar was.

Heer Bommel schikte zich moeilijk in de omstandigheden.

‘Ik had me iets anders voorgesteld van mijn vakantieverblijf,’ sprak hij klagend, toen ze na het eten bij een open haard zaten. ‘Ik had verwacht een ruim en geriefelijk hotel te vinden, vol goede zorgen voor een vermoeid heer die in de winter wat zonneschijn en vitamines zoekt voor zijn tere gezondheid. Ik had gehoopt op mijn verjaardag een klein, doch opgewekt feestje te kunnen geven aan mijn medegasten.’

‘Ach, is de geëerde heer jarig?’ vroeg de hotelondernemer verrast.

‘Ik ben niet jarig. Ik wórd jarig!’ verbeterde heer Ollie. ‘Op zondag de dertiende. Maar erg feestelijk zal het niet worden op deze kale bergtop.’

‘Jarig op zondag de dertiende?’ riep de waard uit. ‘Maar dat is immers gans wonderbaar! Dan bent u een héél bijzonder persoon!’

‘Hm!’ zei heer Bommel. ‘Och ja, wij Bommels zijn wel bijzonder, wat jij, Tom Poes?’

‘Zeker,’ zei Tom Poes. ‘Maar waarom is jarig zijn op zondag de dertiende zo zeldzaam?’

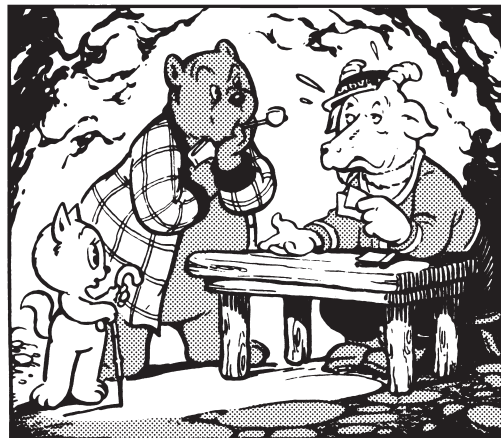
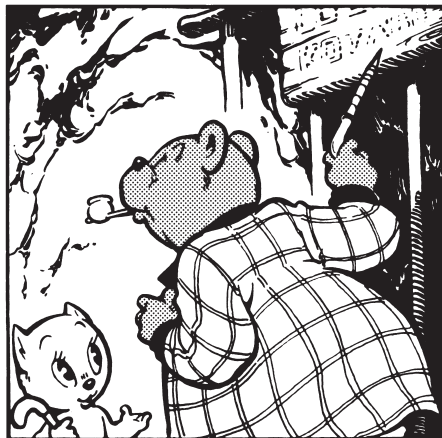
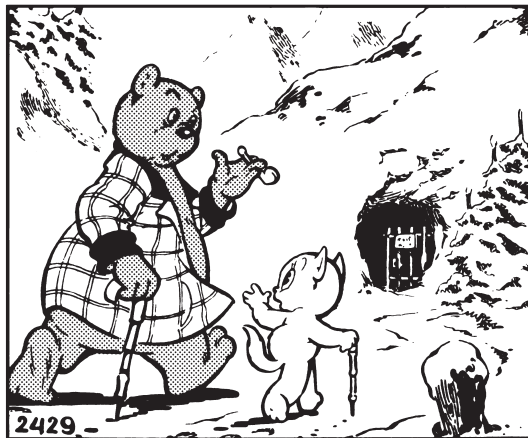
De oude zette de schalen en borden neer en ging tegenover hen zitten.

‘Niet ver van hier is een grotli,’ zei hij geheimzinnig. ‘Een wensgrotli! Een héél bijzondere attractie van deze omgeving. Wie jarig is als de dertiende op een zondag valt, mag daar een wens doen. En als het een goede wens is, komt hij altijd uit. Ja, ja, dat is iets gans wonderbaars.’

‘Een grotli?’ vroeg heer Ollie verbaasd.

‘Een wensgrot,’ legde Tom Poes uit. ‘Een of andere spelonk die ze zo noemen om toeristen te trekken, natuurlijk.’

‘Ik weet het niet,’ zei heer Bommel peinzend. ‘Een wensgrot! Hm! Soms zit er iets in dat oude bijgeloof. En tenslotte is het héél bijzonder om jarig te zijn op zondag de dertiende, zeg nu zelf! We zullen zien, jonge vriend!’

- 12 'Het is hier toch wel aardig,' zei heer Bommel, toen ze de volgende dag op weg gingen naar de grot. 'Niet alleen dat een heer hier in de koude, hoge lucht herstel kan vinden voor zijn geschokte gezondheid, maar er is nog een wensgrot ook!'

'Hm,' zei Tom Poes, 'vindt u dat zo bijzonder. Gisteren zei u nog dat het allemaal zo tegenviel.'

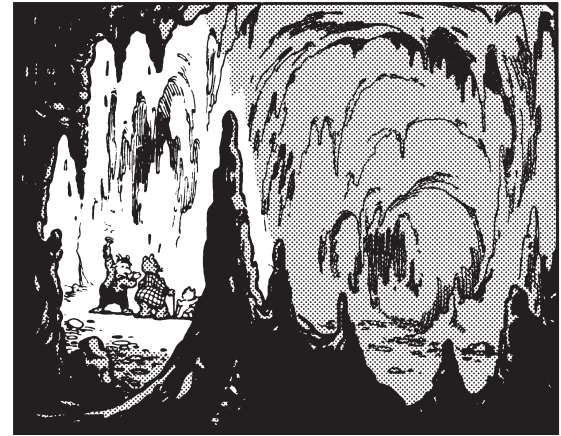
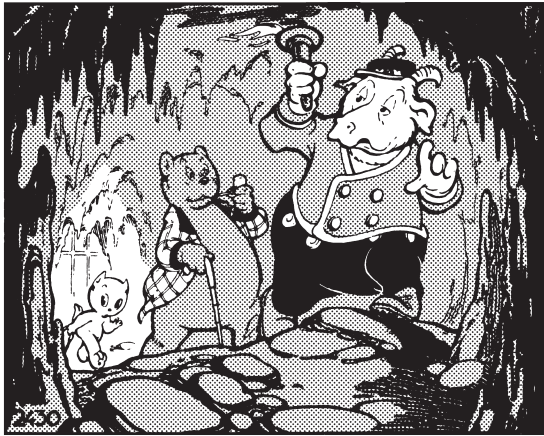
'Maar een wensgrot!' riep heer Ollie uit. 'Denk toch eens aan, jonge vriend! Dat is toch niet gewoon!'

'Ach,' zei Tom Poes. 'Wensen vallen altijd tegen, want ze komen altijd op een onverwachte, nare manier uit. En dit is natuurlijk maar een gewone grot die ze hebben ingericht om toeristen te trekken.'

'Jij bent een mopperaar!' hernam heer Bommel. 'Kijk, hier is het. Ziet hij er niet erg echt uit? Komaan, volg me!'

Zo sprekende trad hij naar binnen en stond nu naast een oude bergbewoner met een gidspetje op.

'Ach,' riep deze uit, 'de zeer geëerde heerschappen komen zeker van het hotel? Ja, ja, mijn oom heeft me al gezegd dat u komen zou. U komt hier een wens doen, wat? Ja, ja, dat kan in dit grotli! Gans net en gemoedelijk! Dat is vijftig penningen de persoon als toegangsprijs en vijfenzeventig penningen voor het doen van een wens. Alleen wanneer u jarig bent op zondag de dertiende, want anders kost het tweemaal zoveel.'

Heer Bommel betaalde de toegangsprijs en daarop greep de gids een toorts en stak deze aan.

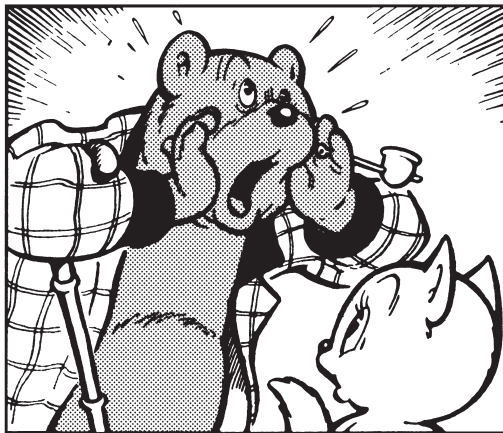
‘Als de heerschappen mij maar willen volgen,’ verzocht hij vriendelijk. ‘Maar u moet dicht bij elkaar blijven, als ik u bidden mag. Want dit grotli is wel gemoedelijk, maar men kan er toch nog in verdwalen.’

‘Hoor je dat, jonge vriend?’ vroeg heer Ollie. ‘Blijf dicht bij me, dan kan je niets gebeuren. En zie je wel dat dit toch allemaal erg echt is? Met druipstenen en zo? Dit is wel degelijk een wensgrot, hoor! Je kunt de wensen in de lucht voelen hangen, als je gevoelig genoeg bent.’

‘Hm!’ zei Tom Poes. ‘Ik voel niets. Maar u zult wel gelijk hebben. Wat gaat u wensen?’

‘Daar heb ik nog eens over nagedacht,’ zei heer Bommel. ‘Het is waar dat wensen bij mij altijd op een onverwachte manier uitkomen. Daarom moet ik nu eens een list verzinnen! Een soort wens die niet fout kan gaan, als je begrijpt wat ik bedoel. Bedenk jij eens wat, Tom Poes! Ik moet ook altijd alles alleen doen!’

‘Hier is de wenszaal, heerschappen,’ sprak nu de gids. Hij hield stil onder enkele druipstenen en hief zijn toorts. ‘Gans kolossaal, wat? Nu kunt u roepen wat u wenst. Het komt altijd uit. Maar gans hard roepen, anders werkt het niet.’

14 'Een wens roepen,' herhaalde heer Ollie bekommerd. Hij staarde, in hevig nadenken verzonken, in de diepe duisternis van de grot.

De gids lichtte hem bij met zijn toorts en liet zo nu en dan een hol kuchje horen dat akelig weergalmdde tussen de druipstenen.

'Ach, men heeft als eenzaam heer zoveel te wensen,' mompelde heer Ollie ten slotte. 'Men heeft zóveel onbegrepen verlangens en gedachten – maar iedere wens komt bij mij altijd verkeerd uit.' Zijn geprevel pruttelde dof na in de spelonk en dat maakte hem zenuwachtig.

'Zeg dan toch iets, jonge vriend!' riep hij uit. 'Help me dan toch eens en sta daar niet zo dom te kijken!'

'Hm,' zei Tom Poes voorzichtig, 'als u nu eens succes wenste? Gewoon maar succes? Dat kan nooit verkeerd gaan, lijkt me. Als u dat wenst, zult u met alles slagen.'

'Met alles slagen,' herhaalde heer Bommel peinzend. 'Dat lijkt me wel – dat idee is niet slecht.'

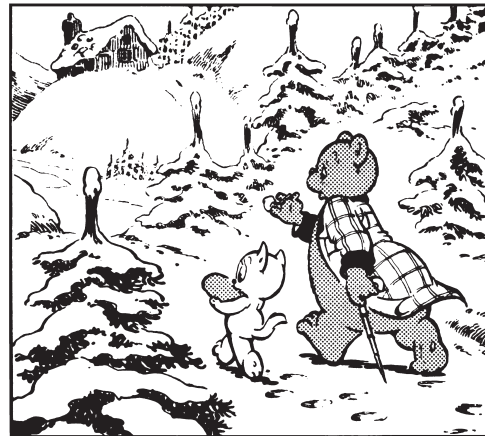
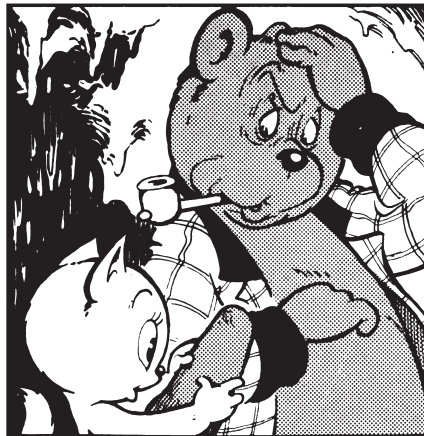
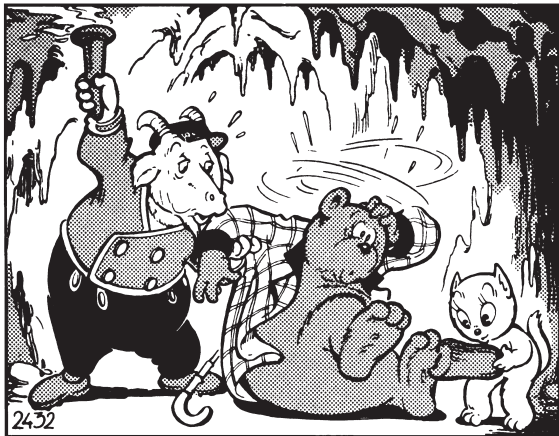
'Een beetje luider, zeer geëerde heer,' sprak nu de gids. 'U moet uw wens roepen, anders werkt het niet. De berggeestli's moeten u kunnen horen!'

'Roepen,' zei heer Ollie. 'Best! Eh... wat was het ook weer? O ja.' Hij zette de handen aan de mond en haalde diep adem.

'Succes!' fluisterde Tom Poes dringend. Maar zijn vriend luisterde niet.

'Ik wil met alles slagen!' riep hij met grote stem.

De echo's rommelden door het gewelf en brachten het gesteente in trilling. Daardoor raakte een stuk druipsteen los. Het knapte af met een dor geluid en viel toen naar beneden, precies op de kruin van de wensende heer.

Heer Bommel bleef enkele ogenblikken versuft liggen, terwijl een sterke buil zich op zijn hoofd begon te ontwikkelen. De gids raapte intussen zorgzaam het stuk druipsteen op en boog zich over de gevallen heer.

‘Dat was een gans schone wens!’ sprak hij prijzend. ‘En het heerschap heeft een prachtige stem! Die zou een aanwinst voor onze jodelvereniging zijn. Een net en gemoedelijk clubli.’

‘Bah!’ zei heer Ollie, langzaam overeind komend. ‘Een heer jodelt niet en die club interesseert me niet en ik heb hoofdpijn en ik wil uit deze snertgrot!’

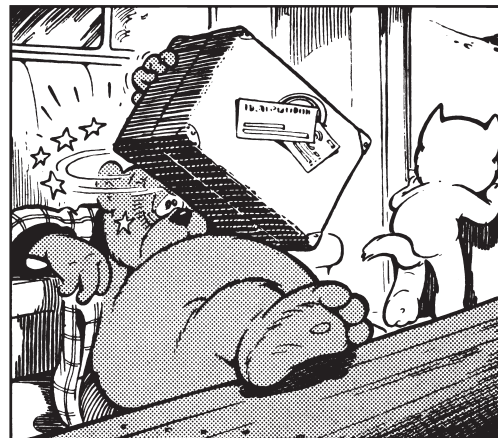
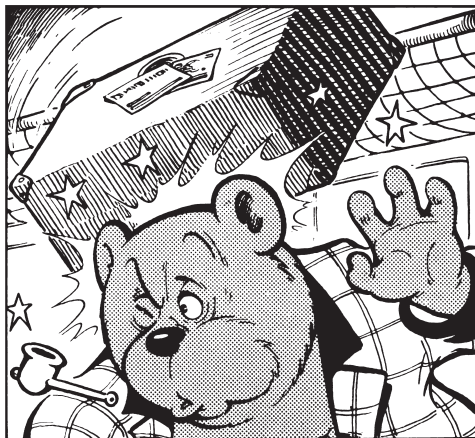
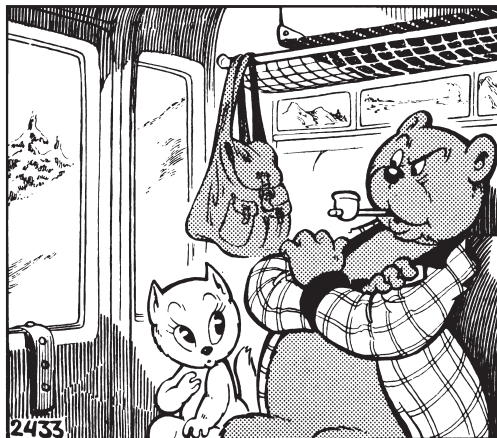
‘Zoals u wilt,’ gaf de gids toe. ‘Deze nette steen kunt u behouden.’

Hij is het antwoord op uw wens en door dit stuk kwarts zult u slagen, zoals u gevraagd hebt. Het kost slechts negenennegentig penningen!

Heer Bommel bekeek de druipsteenpunt knorrig en tastte aarzelend in zijn zak om te betalen.

‘Het is natuurlijk toeristenuitbuitelij, als je begrijpt wat ik bedoel,’ sprak hij, toen hij met Tom Poes weer naar het hotelletje liep. ‘Maar ik heb niet voor niets een wens gedaan! Als dit ding mij succes brengt, heb ik er het geld wel voor over, wat jij, jonge vriend?’

‘Hm,’ zei Tom Poes. ‘U hebt gewenst om te slagen, en toen kreeg u dit rotsblok op het hoofd. Het is een vreemd antwoord op uw wens, vind ik.’

16 Heer Bommel had daarna genoeg van de bergstreek. Nu hij een wens gedaan had, had hij nergens anders meer oog voor dan voor het stuk druipsteen dat hem succes zou brengen. Daarom pakte hij het zorgzaam in een koffer, nam afscheid van de waard en nam met Tom Poes de trein die hen weer naar huis zou brengen.

‘Dat was een korte vakantie,’ zei Tom Poes een beetje teleurgesteld. ‘Ik begon net aan al die bergen te winnen – en dat hotelletje was toch ook wel leuk.’

‘Ach ja, het was wel net en gemoedelijk,’ gaf heer Bommel verstrooid toe. ‘Maar een heer die succes gaat krijgen, moet dat in zijn eigen huis hebben. Door dat stuk kwarts word ik nu een slagend heer en wat heb ik daaraan wanneer er alleen maar een waard en een gids zijn om het te zien? Zeg nu zelf!’

‘Geloof u dan werkelijk dat dat rotsblok u succes zal brengen?’ vroeg Tom Poes.

‘Ik heb er duur voor betaald,’ zei heer Bommel. ‘Bovendien komt het uit een echte wensgrot. Het moet dus wel werken, jonge vriend!’

Op dat moment remde de locomotief zó krachtig dat de wagens bonkend op elkander stootten. De koffer met de druipsteen schoot uit het bagageneet en bonkte loodzwaar op de schedel van zijn eigenaar.

Met een zachte kreet zakte heer Ollie tussen de banken en bleef daar versuft liggen. Tom Poes opende haastig het portierraampje en keek naar buiten om te zien wat er gebeurd was.

De trein stond stil in een kaal en doods sneeuwlandschap waar niets te horen was dan het gesmoorde gekreun van zijn vriend.